

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
“NAXÇIVAN” UNİVERSİTETİ
FƏNN SİLLABUSU

Təsdiq edirəm: _____ **N.M.Məmmədova**

Tarix: 07 sentyabr 2022

Fənnin təsviri	Fənn (adı, krediti)	Müasir Azərbaycan dili, 5 kredit
	Fakültə	Pedaqoji
	İxtisas	Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi
	Səviyyə (bakalavriat, magistratura)	Bakalavriat
	Kurs	III
	Semestr	V
	Təlimçi	Sədaqət Qurbanlı qızı Həsənova
	e-mail	sedagethesenova@gmail.com
	Telefon	050 682-51-23; 070 539-35-89
Dili	Azərbaycan	
Tələb olunan dərslər və dərs materialları	Əsas ədəbiyyat 1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. Əlavə ədəbiyyat 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.	
İstifadə ediləcək web sahifələr		
Fənnin xülasəsi	Sintaksis haqqında məlumat verilir, sintaktik əlaqələr (tabesizlik və tabelili əlaqələri), söz birləşmələri (ismi və feli birləşmələr), cümlə, məqsəd və intonasiyaya görə cümlə növləri, cümlə üzvləri və onların quruluşu, mübtəda, xəbər, təyin, tamamlıq, zərflik (tərz, zaman, yer, kəmiyyət, səbəb və məqsəd zərfliyi), cümlənin quruluşu, sadə cümlə və onun növləri (müəyyən və qeyri-müəyyən şəxsi cümlə, ümumi şəxsi və şəxssiz cümlə, adlıq cümlə, üzvlənməyən cümlə məsələlərindən danışılır).	
Fənnin məqsədləri	Müasir Azərbaycan dilinin qrammatik xüsusiyyətlərini öyrətmək.	
Öyrənmə nəticələri	Dilin qrammatik mahiyyətinin dərk edilməsi, cümlədəki sözlər arasında əlaqə yaratmaq bacarığının formalaşması müxtəlif sintaqmlar üzərində təhlillər apararaq biliklərin möhkəmləndirilməsi.	
Tədris metodları	Mühazirə	Hər bir mövzu mənimsənilir
	Qrup müzakirəsi	Tələbələrə fərdi mövzuda prezentasiyalar verilir və müzakirə aparılır
	Təcrübi məşğələ	Yeni mövzu əyani vəsaitlərin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah edilməlidir
	Təhlili fəaliyyət	Aralıq və yekun imtahan zamanı tələbələrin mənimsənilmə səviyyəsi yoxlanılır və təhlil edilir
	Simulyasiya	Tələbələrə dərslərə aid nümunələr üzərində praktiki iş aparılmalı, simulyasiya proqramlarından istifadə edilərək nəticələr qeyd edilməlidir
	Layihə	
	Digər	
Qiymətləndirmə	Mövzunun	Faiz nisbəti(%) və ya bal

	mənimsənilməsi	
	<p>Balların maksimum miqdarı – 100 bal</p> <p>1.Semestr ərzində toplanan maksimum bal – 50 bal</p> <p>- Dərsdə davamiyyətə görə maksimum – 10 bal</p> <p>- Tələbələrin sərbəst işinə görə maksimum – 10 bal</p> <p>-Seminar (məşğələ) və laboratoriya dərslərinin nəticələrinə görə maksimum – 30 bal</p> <p>Seminar dərslərində tələbənin jurnalda ən azı 3 (üç) qiyməti olduğu halda ona tədrisin bu növü üzrə ballar hesablanır. əks təqdirdə ona bal hesablanmır.</p> <p>2. İmtahan nəticələrinə görə maksimum – 50 bal</p> <p>3. Fənnin mənimsənilməsi qaydası:</p> <p>Semestr ərzində imtahanın nəticəsinə görə toplanan balların cəmi 50-dən yuxarı olan tələbələr fənni mənimsəmiş hesab edilir.</p> <p>51 baldan aşağı – “qeyri kafi” – F</p> <p>51 – 60 - “qənaətbəxş” – E</p> <p>61 – 70 – “kafi” – D</p> <p>71 – 80 – “yaxşı” – C</p> <p>81 – 90 – “çox yaxşı” – B</p> <p>91 – 100 – “əla”</p>	
	Cəmi	100
Qiymətləndirmə metodları	<p>Tapşırıqlar: Sərbəst iş mövzuları verilir və semester sonu yoxlanılıb qiymətləndirilir.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tabesizlik əlaqəsi 2. Yanaşma əlaqəsi 3. İdarə əlaqəsi 4. Uzlaşma əlaqəsi 5. I növ təyini söz birləşmələri 6. II növ təyini söz birləşmələri 7. III növ təyini söz birləşmələri 8. Qeyri-təyini birləşmələr 9. Feli birləşmələr 10. Nəqli cümlə 11. Əmr cümləsi 12. Sual cümləsi 13. Nida cümləsi 14. Mübtəda və onun ifadə vasitələri 15. Xəbər və onun ifadə vasitələri 16. Tamamlıq və onun ifadə vasitələri 17. Təyin və onun ifadə vasitələri 18. Tərz və zaman zərfliyi 19. Yer və kəmiyyət zərfliyi 20. Səbəb və məqsəd zərfliyi 21. Müəyyən şəxslı cümlə 22. Müxtəsər cümlə 23. Geniş cümlə 24. Bütöv cümlə 25. Yarımçıq cümlə 26. Qeyri-müəyyən şəxslı cümlə 27. Ümumi şəxslı cümlə 28. Şəxssiz cümlə 29. Adlıq cümlə 30. Üzvlənməyən cümlə <p>Təqdimat: Slaydlarla hazırlanan mövzular təqdimat şəklində verilir və qiymətləndirilir</p>	

Qaydalar		Davamiyyət: Buraxılmış imtahan və ya tapşırıqlar:	
İlkin cədvəl			
Həftə	Tarix (ilkin)	Mövzular	Dərslik / Tapşırıqlar / ədəbiyyat
1	21.IX.2022	Mövzu 1. Sintaksis haqqında məlumat. Sintaktik əlaqələr. Tabesizlik əlaqəsi Qısa icmal: Qrammatikanın ikinci bölməsi olan sintaksis haqqında məlumat verilir, onun hansı mövzuları əhatə etməsi və tabesizlik əlaqəsi öyrədilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
2	28.IX.2022	Mövzu 2. Tabelilik əlaqələri Qısa icmal: Tabelilik əlaqələrinin mahiyyət və növləri (yanaşma, idarə və uzlaşma) öyrədilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
3	5.X.2022	Mövzu 3. Söz birləşmələri. İsmi birləşmələr Qısa icmal: Söz birləşmələri, onların cümlə ilə oxşar və fərqli cəhətləri, əsas tərəfin ifadəsinə görə növləri haqqında məlumat verilir. İsmi birləşmə və onun növləri öyrədilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
4	12.X.2022	Mövzu 4. Feli birləşmələr Qısa icmal: feli birləşmələr və onların ifadə vasitələri haqqında məlumat verilir, cümlədəki rolundan danışılır.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
5	19.X.2022	Mövzu 5. Cümlə. Məqsəd və intonasiyaya görə cümlə növləri Qısa icmal: Cümlə və onun məqsəd və intonasiyaya görə növləri (nəqli cümlə, əmr cümləsi, nida cümləsi, sual cümləsi) haqqında bilgi verilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
6	26.X.2022	Mövzu 6. Cümlə üzvləri. Baş üzvlər. Mübtəda Qısa icmal: Cümlə üzvləri və onun növləri öyrədilir, baş üzvlər haqqında məlumat verilir. Mübtəda və onun	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017.

		ifadə vasitələrindən, quruluş növlərindən bəhs olunur.	4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
7	2.XI.2022	Mövzu 7. Xəbər Qısa icmal: Xəbər və onun ifadə vasitələrindən, quruluş növlərindən bəhs olunur.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
8	16.XI.2022	Mövzu 8. İkinci dərəcəli üzvlər. Tamamlıq Qısa icmal: Tamamlıq və onun ifadə vasitələrindən, quruluş növlərindən bəhs olunur.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
9	23XI.2022	Mövzu 9. Təyin Qısa icmal: Təyin və onun ifadə vasitələrindən, quruluş növlərindən bəhs olunur.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
10	30.XI.2022	Mövzu 10. Zərflik Qısa icmal: Zərflik və onun ifadə vasitələrindən, quruluş və məna növlərindən bəhs olunur	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
11	7.XII.2022	Mövzu 11. Cümlənin quruluşu. Sadə cümlə. Formalaşma əsasına görə sadə cümlənin bölgüsü Qısa icmal: Cümlənin quruluşu haqqında məlumat verilir, sadə cümlə və onun bölgü prinsipləri öyrədilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
12	14.XII.2022	Mövzu 12. Hər iki baş üzv əsasında formalaşan sadə cümlə Qısa icmal: Müəyyən şəxslə cümlə, müxtəsər, geniş, bütöv, yarımçıq cümlələr haqqında bilgi verilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
13	21.XII.2022	Mövzu 13. Xəbər əsasında formalaşan sadə cümlə	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı:

		Qısa icmal: Qeyri-müəyyən şəxslı cümlə, ümumi şəxslı cümlə, şəxssız cümlə haqqında məlumat verilir.	Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
14	28.XII.2022	Mövzu 14. Mübtəda əsasında formalaşan sadə cümlə Qısa icmal: Adlıq cümlə, onun xarakterik xüsusiyyətləri, iş.lənmə məqamları haqqında danışılır.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.
15		Mövzu 15. Üzvlənməyən cümlə Qısa icmal: Üzvlənməyən cümlə və onun ifadə vasitələri, iş.lənmə məqamları öyrədilir.	1. Abdullayev Ə., Seyidov Y. Həsənov A. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı: Şərq-Qərb, 2007. 2. Kazımov Q. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis.. Bakı, Təhsil, 2007. 3. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dili. Sintaksis. Bakı, Adiloğlu, 2017. 4. Abdullayeva G. Müasir Azərbaycan dili. Bakı: Elm və təhsil, 2013.

Fənn müəllimi:

prof. S.Q.Həsənova